

CASOS D'ESTUDI APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES (ABP)

SOCIOLOGIA URBANA

Ana Belén Cano-Hila; Karla Berrens; Marc Pradel; Gemma Vila i Alejandra López
Grup d'Innovació Docent Civitas (GINDO-UB 211)
Juny, 2025

INTRODUCCIÓ

El present document és una compilació de casos d'estudi, emmarcats en la metodologia d'aprenentatge basat en problemes (ABP) que venim desenvolupant en l'assignatura obligatòria de Sociologia Urbana, del Grau de Sociologia, des del curs 2022-2023 al 2024-2025.

Aquesta innovació docent ha estat desenvolupada per l'equip docent de l'assignatura i membres del grup d'innovació docent Civitas (GINDO-UB 211), mitjançant el projecte d'innovació docent "ABP per a l'ensenyament de la Sociologia Urbana" (2023PEDC-ECO/P02), sota el marc institucional del Programa de Recerca i Innovació per a la Millora de la Docència i l'Aprenentatge (RIMDA), de la Universitat de Barcelona.

Les principals finalitats que van justificar aquest projecte d'innovació docent van ser la voluntat de potenciar un ensenyament situat i significatiu per l'alumnat; fomentar competències transversals com l'aplicació de coneixements, el pensament reflexiu i el treball grupal, així com també reforçar l'enfocament professionalitzador de la formació en Sociologia.

A continuació, es poden revisar 5 casos d'estudi i/o problemes per treballar temàtiques fonamentals per la Sociologia Urbana, com són les desigualtats urbanes i la pobresa, la segregació residencial i els seus efectes, la gentrificació i les dinàmiques urbanes, entre d'altres. Aquests exercicis, a més a més de plantejar un cas o problemàtica urbana, sempre realista o fins i tot verídica, també potencia l'anàlisi, presentant lectures i consulta de materials que ajuden a indagar en el cas, per tal d'arribar a la darrera fase de l'exercici en què l'estudiantat ha de respondre a algunes preguntes de reflexió i debat entorn a aquestes problemàtiques.

Assignatura: **Sociologia Urbana**

PRÀCTICA 1.

Cas d'estudi del barri de Sants: dades secundàries i observació

1. PRESENTACIÓ DE L'EVIDÈNCIA

Aquesta primera evidència consisteix en un **treball grupal (4 persones)**.

Aquest treball es basa en un **estudi de cas, a triar-ne un**. Per dur-lo a terme cal llegir el cas presentat, les preguntes plantejades i els materials presentats a les activitats de seguiment, en particular la lectura obligatòria per fer la tasca.

Un cop feta la lectura acurada del text, **cal analitzar l'estudi de cas i respondre a les preguntes plantejades**.

Data de lliurament: 24/10/2024

Forma de lliurament: Campus Virtual

Percentatge de la nota: 15 %

2. PLANTEJAMENT DEL CAS D'ESTUDI

CAS A: Sants pels cotxes o per les bicis?

La Berta s'acaba de mudar al barri de Sants. Està molt contenta perquè diu que és un barri molt amigable per a poder anar amb bicicleta. Li agraden molt els caps de setmana quan el carrer de Sants està tancat al trànsit i només hi poden anar vianants o ciclistes. Diu que és un barri orientat a que les persones facin servir transport públic o maneres de moure's ecològiques com la bicicleta, l'skate o anar a peu. La Mariona en canvi està molt descontenta perquè diu que cada cop és més complicat aparcar, que els carrers estan plens de ressals perquè els cotxes no puguin anar ràpid i que això li fa malbé la suspensió del seu cotxe. Diu que sent Sants un centre neuràlgic de la ciutat, a l'Ajuntament haurien de tenir en compte que és un punt clau de trànsit per moure's per Barcelona.

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

Ecologistas en acción (2017): Ideas y buenas prácticas para la movilidad sostenible. Disponible a: <https://www.ecologistasenaccion.org/9849/buenas-practicas-para-la-movilidad-sostenible/>

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2017). Nous reptes en la mobilitat quotidiana. polítiques públiques per a un model més equitatiu i sostenible. Revista Papers, nº 59. Disponible a: <https://iermb.uab.cat/ca/revistapapers/n-59-nous-reptes-en-la-mobilitat-quotidiana-politiques-publicques-per-a-un-model-mes-equitatiu-i-sostenible/>.

*(Concretament, els articles: Una proposta per a la mobilitat en bicicleta: la política integral i La qualitat de l'aire i la salut com a nous factors en la definició de polítiques de mobilitat)

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Ajuntament de Barcelona: <https://www.barcelona.cat/obrimcarrers/ca/obrim-carrers-cada-cap-de-setmana>

PRIMERA PART

L'objectiu d'aquesta primera part és la caracterització i anàlisi socio-demogràfica del barri de Sants, en el conjunt de la ciutat de Barcelona. Aquesta primera part té una extensió mínima de 8 pàgines i màxima de 12. En la seva explicació cal incorporar aspectes teòrics explicats a classe.

Una pregunta guia per orientar la redacció d'aquesta primera part és: Com es situa el barri de Sants o quina situació té aquest barri respecte al conjunt de la ciutat de Barcelona? Algunes variables a considerar (a més a més de les específiques del cas triat) podrien ser:

- estructura de la població
- nivell de renda
- nivell d'instrucció
- atur
- sector d'ocupació
- tipologia d'habitatge
- preu de l'habitatge

Hi ha quelcom que vulguis ressaltar o que et cridi l'atenció? Justifica la teva resposta amb l'anàlisi de les dades.

SEGONA PART

Aquesta segona part consisteix al disseny, desenvolupament i anàlisi d'una observació al barri de Sants. Aquesta segona part té una extensió mínima de 4 pàgines i màxima de 6.

Un exemple de graella d'observació i variables generals a observar pot ser el presentat a continuació; tingueu en compte a focalitzar la vostra observació en els aspectes claus del cas triat (mínim 5 de les variables indicades a continuació):

BARRI DE SANTS	
ESPAI (dimensió física)	LLOC (dimensió simbòlica, vida social)
Habitatge: mida, balcons.. Comerços: quantitat, tipus, si són de proximitat, grans cadenes.. Zones verdes: quantitat, tipologia Tipus de carrers, vies de comunicació.. Transport, nexes de comunicació.. Tipus d'il·luminació Intensitat del so (del tràfic, de les converses de bar, la reverberació urbana)	Població present a l'espai públic (grups de població, on són...) Activitats quotidianes identificades al carrer Turisme i el seu impacte Formes de mobilitat Sensació de perill/pau als carrers Hiperestimulació sensorial

TERCERA PART:

Aquesta tercera part fa referència a preguntes específiques del cas en termes de resolució i reflexió. Aquesta darrera part té una extensió màxima de 2 pàgines.

En aquest cas, explica el resultat de la política de pacificació (en tots els aspectes que té una pacificació urbana) de la zona al voltant de l'eix de Creu Coberta (el Carrer de Sants). Fes servir les dades quantitatives recollides i també la observació del resultat d'aquesta pacificació per explicar pros i contres de les perspectives de la Berta i la Mariona.

CAS B: Uns venen i d'altres se'n van de Sants

En Jordi té 80 anys i és un dels darrers propietaris individuals a l'edifici on viu. Viu en un pis de tres habitacions amb davants i darreres i uns 95m². La resta de propietaris van anar venent a la mateixa gran multinacional que ja té tots els pisos menys el seu. En Jordi viu amb el seu net que es va quedar orfe per un accident de cotxe quan era molt petit i que li va causar perdre la vista. Està preocupat perquè no sap si el seu net podrà seguir vivint al pis on han estat tota la vida, cosa que li aniria molt bé per a poder mantenir la seva independència. Els seus veïns han anat canviant molt els darrers anys. La multinacional va comprar l'edifici i ha anar renovant els pisos per dins a mida que s'han anat buidant, tan sols queda ell com a propietari al bloc a part d'aquesta empresa. En Jordi tem que un cop ell mori faran fora al seu net per a poder renovar el pis i no creu que el seu net es pugui quedar a Sants en un pis de mida similar al que tenen. Està preocupat perquè diu que el perfil d'habitants de Sants ha anat canviant i ja queda poca gent que hi porti tota la vida, li preocupa que el seu net no trobi el seu lloc un cop ell ja no hi sigui.

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

López-Villanueva, C. y Crespi-Vallbona, M. (2021). Gentrificación y turistificación: dinámicas y estrategias en Barcelona. Encrucijadas. Revista Crítica de Ciencias Sociales, 21(1). Disponible a: <https://recyt.fecyt.es/index.php/encrucijadas/article/download/82111/65288>

Carrillo Ángeles, E. del P. V. (2019). Repercusión de los impactos en el tejido residencial y en el tejido comercial, derivados de los procesos de gentrificación en una "Barcelona de dos velocidades". En En XIII CTV 2019 Proceedings: XIII International Conference on Virtual City and Territory: "Challenges and paradigms of the contemporary city": UPC, Barcelona, October 2-4, 2019. Barcelona: CPSV, 2019, p. 8557. E-ISSN 2604-6512. DOI <http://dx.doi.org/10.5821/ctv.8557>. Disponible a: <https://upcommons.upc.edu/bitstream/handle/2117/185554/8557-8987-1-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Ajuntament de Barcelona https://ajuntament.barcelona.cat/sants-montjuic/ca/noticia/ciutats-contr-la-gentrificacio_691239

Benach, N. (2016). ¿Ciudades en el mapa o en la guía turística? Venta de la ciudad y sentido del lugar/Cities on the map or in the tourist guide? Selling the city and sense of place. Revista CIDOB d'afers internacionals, 89-105. <https://doi.org/10.24241/rcai.2016.113.2.89>

PRIMERA PART

L'objectiu d'aquesta primera part és la caracterització i anàlisi socio-demogràfica del barri de Sants, en el conjunt de la ciutat de Barcelona. Aquesta primera part té una extensió mínima de 8 pàgines i màxima de 12. En la seva explicació cal incorporar aspectes teòrics explicats a classe.

Una pregunta guia per orientar la redacció d'aquesta primera part és: Com es situa el barri de Sants o quina situació té aquest barri respecte al conjunt de la ciutat de Barcelona? Algunes variables a considerar (a més a més de les específiques del cas triat) podrien ser:

- estructura de la població
- nivell de renda
- nivell d'instrucció
- atur
- sector d'ocupació
- tipologia d'habitatge
- preu de l'habitatge)

Hi ha quelcom que vulguis ressaltar o que et cridi l'atenció? Justifica la teva resposta amb l'anàlisi de les dades.

SEGONA PART

Aquesta segona part consisteix al disseny, desenvolupament i anàlisi d'una observació al barri de Sants. Aquesta segona part té una extensió mínima de 4 pàgines i màxima de 6.

Un exemple de graella d'observació i variables generals a observar pot ser el presentat a continuació; tingueu en compte a focalitzar la vostra observació en els aspectes claus del cas triat (mínim 5 de les variables indicades a continuació):

BARRI DE SANTS	
ESPAI (dimensió física)	LLOC (dimensió simbòlica, vida social)
Habitatge: mida, balcon.. Comerços: quantitat, tipus, si són de proximitat, grans cadenes.. Zones verdes: quantitat, tipologia Tipus de carrers, vies de comunicació... Transport, nexes de comunicació... Tipus d'il·luminació Intensitat del so (del tràfic, de les converses de bar, la reverberació urbana)	Població present a l'espai públic (grups de població, on són...) Activitats quotidianes identificades al carrer Turisme i el seu impacte Formes de mobilitat Sensació de perill/pau als carrers Hiperestimulació sensorial

TERCERA PART:

Aquesta tercera part fa referència a preguntes específiques del cas en termes de resolució i reflexió. Aquesta darrera part té una extensió màxima de 2 pàgines.

En aquest cas, explica l'impacte que ha tingut la gentrificació del barri de Sants els darrers 10 anys. Fes servir les dades quantitatives recollides i també la observació per a poder il·lustrar l'impacte d'aquesta gentrificació i argumentar si creieu que el net del Jordi es podrà quedar a viure a Sants; i quins aspectes poden influir i de quina manera en la seva vinculació i experiència de vida al barri.

Assignatura: **Sociologia Urbana**

CAS D'ESTUDI A

L'esperança de vida a Pedralbes és de gairebé 10 anys més que al barri de Vallbona

1. PRESENTACIÓ DE L'EVIDÈNCIA

Aquesta primera evidència consisteix en un **treball grupal (4 persones)**.

Aquest treball es basa en un **estudi de cas**. Per dur-lo a terme cal llegir el cas presentat, les preguntes plantejades i els materials presentats a les activitats de seguiment, en particular la lectura obligatòria per fer la tasca.

Un cop feta una lectura acurada del text, **cal analitzar l'estudi de cas i respondre a les preguntes plantejades**.

Data de lliurament: 19/12/2024

Forma de lliurament: Campus Virtual

Percentatge de la nota: 30 %

2. PLANTEJAMENT DEL CAS D'ESTUDI

L'esperança de vida a Pedralbes és de gairebé 10 anys més que al barri de Vallbona

L'any 2020, l'Agència de Salut Pública i el Consorci Sanitari de Barcelona van publicar l'informe Urban Heart, en què analitzen com les condicions de salut a la ciutat de Barcelona varien notablement en funció dels barris i del lloc on vius.

A Barcelona l'any 2021 el barri amb una major esperança de vida era Pedralbes amb 87,5 anys. Vallbona era el barri amb una menor esperança de vida amb gairebé deu anys menys que a Pedralbes (77,9 anys).

Aquesta distribució desigual de la salut i les condicions de vida es pot veure d'una forma més clara quan es tracta d'una malaltia concreta, com és l'obesitat infantil. L'obesitat és una malaltia en si mateixa, però alhora és factor de risc d'altres malalties. A més a més, és una malaltia que està molt vinculada a les condicions de salut, a l'alimentació i a l'activitat física. A la ciutat de Barcelona, de forma paral·lela al que dèiem abans, al districte de Nou Barris l'obesitat infantil és del 20,3 %, mentre que a Sarrià-Sant Gervasi és del 4,5 %. Aquestes diferències també s'observen en la percepció de l'estat de salut que tenen els veïns i veïnes de Barcelona. A Sarrià-Sant Gervasi, un 43,4 % de les persones que hi viuen opinen que tenen un molt bon estat de salut, mentre que a Nou Barris ho considera així un 29,2 % de la població. Per contra, el 31,6 % de la població de Nou Barris percep el seu estat de salut com a dolent, mentre que a Sarrià-Sant Gervasi tan sols el 13,4 % opina que té un mal estat de salut.

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

Rasse, Alejandra (2019). Spatial Segregation. En Anthony Orum (ed.) *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies*. DOI: 10.1002/9781118568446.eurs0312. Disponible a: <https://onlinelibrary-wiley-com.sire.ub.edu/doi/pdf/10.1002/9781118568446.eurs0312>.

Perelman, Mariano (2019). Urban Inequalities. En Anthony Orum (ed.) *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies*. DOI: 10.1002/9781118568446.eurs0371. Disponible a: <https://onlinelibrary-wiley-com.sire.ub.edu/doi/pdf/10.1002/9781118568446.eurs0371>.

Cano-Hila, Ana Belén (2020). Urban poverty. En R. Dilworth (ed.) *Oxford Bibliographies in Urban Studies*. New York (NY): Oxford University Press. Disponible a: <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780190922481/obo-9780190922481-0037.xml>.

Daban, Ferran; Pasarín, M. Isabel; Borrell, Carme; Artazcoz, Lucía; Pérez, Anna; Fernández, Ana; Porthé, Victoria; Díez, Elia; Barcelona Health in the Neighbourhoods Group (2021). «Barcelona Salut als Barris: Twelve years' experience of tackling social health inequalities through community-based interventions». *Gaceta Sanitaria* 35(3): 282-288. Disponible a: <https://www.gacetasanitaria.org/es-pdf-S0213911120300704>.

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Borrell, Carme; Díez, Èlia; Morrison, Joana; Camprubí, Lluís (2012). Las desigualdades en salud a nivel urbano y las medidas efectivas para reducirlas. Barcelona: Proyectos Medea e IneqCities.

Borrell C, Marí-Dell'Olmo M, Dalmau A, Rodríguez-Sanz M, Puigpinós R, García-Altés A. *Les desigualtats socials en salut*. A: Fuster Sobrepere J. L'agenda Cerdà: construint la Barcelona metropolitana. Barcelona:

Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT): <https://salutpublica.gencat.cat>.

InfoBarris: <https://www.aspb.cat/docs/infobarris/que-es.html>

ANÀLISI

1. Identifiqueu els principals conceptes treballats a classe, evidenciats en aquest cas d'estudi i que ajuden a comprendre'l. Seguidament, definiu-los i expliqueu-los, tot usant els materials facilitats.

2. Analitzeu quins valors té l'esperança de vida en els diferents barris de Barcelona, així com altres indicadors de salut que considereu rellevants. Reviseu el sistema d'indicadors del projecte Urban Heart per al cas de Barcelona i analitzeu-ne els valors dels diferents barris.

3. Per què és tan significativa aquesta diferència en l'esperança de vida entre una persona que viu al barri de Vallbona i una altra que viu al barri de Pedralbes? Quins aspectes o variables considereu que són clau per explicar aquesta bretxa? Establiu algunes hipòtesis i argumenteu la resposta aportant dades empíriques (dades secundàries, informes, revisió documental, observació...) i teories que donin suport a les vostres aportacions.

4. De les teories i autors estudiats a l'aula, n'hi ha algun que pugui ajudar a explicar aquest problema? Quin? Com l'explica?

RESOLUCIÓ

1. Des del 2005 es desenvolupa l'estratègia de salut comunitària Barcelona Salut als Barris (BSaB), als barris més desafavorits de la ciutat. Tenint en compte les accions que inclou aquesta estratègia, quins aspectes es poden destacar com a fortaleeses i quins com a limitacions o aspectes a millorar? Argumenteu la resposta.
2. Com creieu que es podria afrontar aquesta problemàtica? Justifiqueu la resposta sobre la base d'accions o iniciatives que s'estiguin duent a terme a altres ciutats del món.

Assignatura: **Sociologia Urbana**

Cas d'estudi C: Impactes de la regeneració urbana per a la competitivitat: la transformació de l'economia de Barcelona en la globalització

1. PRESENTACIÓ EVIDÈNCIA

Aquesta primera evidència consisteix en un treball grupal (4 persones).

Aquest treball es basa en un estudi de cas. Per dur-lo a terme cal llegir el cas presentat, les preguntes plantejades i els materials presentats a les activitats de seguiment, en particular la lectura obligatòria per fer la tasca.

Un cop feta una lectura acurada del text, cal analitzar l'estudi de cas i respondre a les preguntes plantejades.

Un cop finalitzat l'exercici, cal emplenar una rúbrica en relació al treball grupal, per tal de reflexionar tant de forma individual com grupal sobre aquesta competència transversal.

Data de lliurament: 19/12/2024

Forma de lliurament: Campus Virtual

Percentatge de la nota: 30 %

2. PLANTEJAMENT DEL CAS D'ESTUDI

Des dels anys noranta Barcelona planteja una estratègia de transformació del seu teixit industrial, a través d'un pla urbanístic al barri industrial del Poblenou. El pla preveu que, en comptes de transformar l'espai productiu en habitatge, sigui un espai per a la 'nova economia', on es combinin oficines i espais productius per a l'economia del coneixement, habitatge i espais comercials. A partir de l'any 2000, es planteja el pla 22@ que preveu la transformació de 200 hectàrees de la ciutat.

Si bé els veïns estan a favor de la transformació urbana de l'àrea, aviat s'oposen al pla per varis motius: la previsió de creixement de població sense que hi hagi equipaments culturals, educatius i sanitaris que cobreixin les necessitats de la població, la necessitat d'habitatge o la pèrdua d'identitat. Les negociacions dels veïns amb l'ajuntament permeten incloure la inversió social en equipaments i hi ha la promesa de la construcció de 4000 habitatges socials al barri.

Amb la crisi financera de 2008 el projecte, i molts dels seus equipaments queden a mig desenvolupar. Després de 24 anys d'execució del pla urbanístic, es calcula que s'ha desenvolupat tan sols un terç de l'espai previst inicialment, i moltes de les oficines creades romanen buides. L'àrea s'ha vist afectada pel COVID-19, que ha paralitzat el lloguer d'oficines. D'altra banda, el barri està canviant, amb l'aparició de nòmades digitals i expatriats que donen lloc a locals comercials orientats a aquest públic (cafeteries de brunch, espais de co-working creatius...), i l'aterratge de start-ups i empreses tecnològiques.

En aquest context, el 2017 l'ajuntament de Barcelona va posar en marxa un procés participatiu que pretenia repensar el projecte del 22@ per fer-lo més inclusiu i més connectat a la realitat del barri del Poblenou. El procés va contar amb la participació de les entitats veïnals, les universitats, l'associació d'empreses del 22@ i d'altres actors rellevants.

Analitzeu com el projecte 22@ ha transformat el barri del Poblenou des del punt de vista social i

econòmic. Quins canvis implica la reformulació del projecte a través del pacte “Repensem el 22@?”. Quin tipus de polítiques urbanes proposaríeu davant dels problemes i reptes que planteja la implementació d'aquest pla urbanístic?
projecte 22@ al llarg de la seva evolució. Quin tipus de polítiques urbanes proposaríeu davant d'aquesta problemàtica?

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

- Charnok, G., Mansilla, J., Ribera-Fumaz, R. 2023. 'Introducción al 22@Barcelona. Una transformación en marcha' dins Charnok, G., Mansilla, J. i Ribera-Fumaz, R. (eds.) *22@Barcelona: un distrito de la innovación en disputa*. Barcelona: Icaria pp. 9- 20. [Fragment traduït al català](#)
- Kayanan, C. M. (2022). A critique of innovation districts: Entrepreneurial living and the burden of shouldering urban development. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 54(1), 50-66.
- Leon, N. (2008). Attract and connect: The 22@Barcelona innovation district and the internationalisation of Barcelona business. Dins *Innovation: Management, Policy & Practice* (Vol. 10, pp. 235–246). <https://doi.org/10.5172/impp.453.10.2-3.235>
- Shaw, K. and Porter, L. (2009) 'introduction' dins Shaw, K. and Proter, L. (eds.) *Whose Urban Renaissance?* London: Routledge pp.1-7.

MATERIALS COMPLEMENTARIS

- Dot Jutgla, E., Casellas, A., & Pallares-Barbera, M. (2010). L'ambigüitat de la producció intensiva en coneixement: el nou espai econòmic del Poblenou. *Documents d'anàlisi geogràfica*, 56(3), 0389-408.
- March, H., Ribera-Fumaz, R., 2016. Smart contradictions: The politics of making Barcelona a Self-sufficient city. *European Urban and Regional Studies* 23. <https://doi.org/10.1177/0969776414554488>
- Charnock, G., Ribera-Fumaz, R., 2024. What's Talent Got to Do with It? The Collective Labourer and the Rise of Barcelona's Digital Economy. *Antipode* 56, 400–423. <https://doi.org/10.1111/anti.12984>
- Ajuntament de Barcelona. (2018) *Pacte Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible*. <https://ajuntament.barcelona.cat/informaciourbanistica/cerca/ca/fitxa/22@0000B/--/ap/>
- Ajuntament de Barcelona. (n.d). *22@, més inclusiu i sostenible*. Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat. <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/mpgm22@/ca/>

ANÀLISI

1. Identifiqueu els conceptes i teories que ajuden a contextualitzar i entendre el pla 22@. Seguidament sintetitzeu aquestes teories i conceptes i com apliquen per al cas esmentat.
2. Analitzeu com la intervenció urbana ha canviat el teixit econòmic i social del barri del Poblenou, detectant fenòmens com la gentrificació, la especialització productiva o l'emergència de noves activitats comercials, entre d'altres.
3. Analitzeu les diferents postures dels actors implicats en el pla 22@, incloent les entitats veïnals i els moviments socials, les organitzacions empresarials i l'administració pública.

RESOLUCIÓ

1. Analitzeu els resultats del procés participatiu i la situació actual en relació al desenvolupament del projecte.
2. Plantegeu possibles solucions al dilema de desenvolupar un projecte de regeneració urbana per a les àrees industrials que permeti la inclusió dels interessos dels habitants del barri.

Assignatura: **Sociologia Urbana**

CAS D'ESTUDI D (cas d'estudi mitjançant aprenentatge servei)

L'habitatge és un luxe o és de luxe a la Dreta de l'Eixample?

1. PRESENTACIÓ DE L'EVIDÈNCIA

Aquesta primera evidència consisteix en un **treball grupal (4 persones)**.

Aquest treball es basa en un **estudi de cas**. Per dur-lo a terme cal llegir el cas presentat, les preguntes plantejades i els materials presentats a les activitats de seguiment, en particular la lectura obligatòria per fer la tasca.

Un cop feta una lectura acurada del text, **cal analitzar l'estudi de cas i respondre a les preguntes plantejades**.

Data de lliurament: 19/12/2024

Forma de lliurament: Campus Virtual

Percentatge de la nota: 30 %

2. PLANTEJAMENT DEL CAS D'ESTUDI

L'habitatge és un luxe o és de luxe a la Dreta de l'Eixample?

El problema de l'accés a l'habitatge a la ciutat de Barcelona és un fet inqüestionable. Al preu, l'estoc o les condicions del mateix habitatge que en dificulten la compra o el lloguer, s'hi afegeix la permanència, això és, la possibilitat o no de mantenir-se en la mateixa residència i no veure's en la necessitat d'haver de desplaçar-se a altres barris de la ciutat o a fora.

El barri de la Dreta de l'Eixample no està exempt d'aquesta problemàtica i, en els darrers vint anys, ha vist com el preu de l'habitatge, tant de lloguer com de compra, ha augmentat considerablement. Diverses dinàmiques hi han contribuït, però cal destacar de manera especial la presència creixent i intensa de promocions d'habitatge de luxe. Es tracta d'operacions immobiliàries que afecten una finca en un percentatge superior al 50 % del sostre edificat, que es ven o lloga a preus marcadament superiors a l'índex de preus de la Generalitat de Catalunya, i que s'acompanya d'una estratègia de publicitat de producte de luxe, que en subratlla l'exclusivitat per atraure un públic que busca una inversió en rendes urbanes com a valor refugi, allotjament temporal o habitatge turístic de luxe.

Si entre el 2016 i el 2022, es localitzaven 63 finques amb aquest tipus de promocions, el 2024, segons el recompte de l'Associació de Veïns de la Dreta de l'Eixample, ja en són 85. Estan ubicades, en gran part, entre els carrers de Mallorca, Rambla de Catalunya i Passeig de Gràcia, entre d'altres. A molta diferència, es troben les 25 de l'Esquerra de l'Eixample o les 17 del Gòtic, per exemple.

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

Lauermann, J. (2022a). Luxury housing and gentrification in New York City, 2010-2019. *Urban Geography*, 43(10), 1683-1701. <https://doi.org/10.1080/02723638.2021.195611>

Lauermann, J. (2022b). Vertical Gentrification: A 3D Analysis of Luxury Housing Development in New York City. *Annals of the American Association of Geographers*, 112(3), 772-780.
<https://doi.org/10.1080/24694452.2021.2022451>

Lawton, P. (2020). Unbounding gentrification theory: multidimensional space, networks and relational approaches. *Regional Studies*, 54(2), 268-279. <https://doi.org/10.1080/00343404.2019.1646902>.

Musterd, Sako (2020). Towards further understanding of urban segregation. En Musterd, Sako. *Handbook of Urban Segregation*. Cheltenham: Edward Elgar, pp. 411-421. 10.4337/9781788115605.

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Gómez, M. V. (2021). "El sentido de pertenencia: desafíos y problemas". Conferencia impartida en el Seminario Permanente COMURES. La ciudad a debate. 29/09/2021.
<https://comures.es/seminario-permanente-comures-genredab-la-ciudad-a-debate-sentidopertenencia/>

ANÀLISI

1. Identifiqueu i expliqueu quins han estat els principals processos urbans i socials que han portat a l'actual situació a la Dreta de l'Eixample. Incorporeu també en aquesta anàlisi conceptes i teories treballades a classe, que es puguin evidenciar en aquest cas i que ajudin a comprendre'l.
2. Assenyaleu i expliqueu els principals impactes que generen els processos urbans que el cas posa de manifest a la Dreta l'Eixample. I, en particular, mostreu com perceben i viuen aquests impactes diversos grups socials (per exemple, joves, gent gran, botiguers, entitats culturals, etc.). Argumenteu la resposta aportant dades empíriques, basades en dades secundàries i especialment en dades primàries, com ara entrevistes, observació, etc.
3. De les teories i autors estudiats a l'aula, n'hi ha algun que pugui ajudar a explicar aquest problema? Quin? Com l'explica?

RESOLUCIÓ

1. Des de la primavera del 2024, el govern espanyol ha iniciat el procés d'eliminar el programa Golden Visa, aprovat el 2013. Tenint en compte aquest canvi legislatiu, quines conseqüències considereu que es poden produir? Justifiqueu la resposta amb dades empíriques i argumenteu-la.
2. Com creieu que es podria afrontar aquesta problemàtica? Justifiqueu la resposta sobre la base d'accions o iniciatives que s'estiguin duent a terme a altres ciutats del món.

Assignatura: **Sociologia Urbana**

CAS D'ESTUDI B

La vida universitària al Campus de la Facultat d'Economia i Empresa: una qüestió a revisar i repensar

1. PRESENTACIÓ DE L'EVIDÈNCIA

Aquesta primera evidència consisteix en un **treball grupal (4 persones)**.

Aquest treball es basa en un **estudi de cas**. Per dur-lo a terme cal llegir el cas presentat, les preguntes plantejades i els materials presentats a les activitats de seguiment, en particular la lectura obligatòria per fer la tasca.

Un cop feta una lectura acurada del text, **cal analitzar l'estudi de cas i respondre a les preguntes plantejades**.

Data de lliurament: 19/12/2024

Forma de lliurament: Campus Virtual

Percentatge de la nota: 30 %

2. PLANTEJAMENT DEL CAS D'ESTUDI

Des de l'equip deganal de la Facultat d'Economia i Empresa volen conèixer quins són els usos que fa l'alumnat de les zones per a vianants i de pícnic instal·lades als carrers Alfambra, Diagonal, i Trias i Giró. També pretenen explorar quina valoració fan d'aquestes noves instal·lacions al voltant de la Facultat, per identificar-ne necessitats i limitacions, i indagar si tenen algun impacte en la generació de sentiment de comunitat universitària i de campus.

LECTURES OBLIGATÒRIES A REPARTIR ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP

Moreno-Colom, S. (2021). Construyendo comunidad desde lo público: el caso de las Superilles Sociales. *Revista Española De Sociología*, 30(2), 1-18. <https://doi.org/10.22325/fes/res.2021.27>.

Rueda, S. (2017). Les superilles per al disseny de noves ciutats i la renovació de les existents. El cas de Barcelona. *Papers Regió Metropolitana de Barcelona* 59, 78-93.

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Sennet, R. (2019). Construir y habitar. Ética para la ciudad. Editorial Anagrama.

Schafer, T.S. (2019). Community. En Orum, A, M. (ed.). The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies. <https://doi.org/10.1002/9781118568446.eurs0444>.

García, M.; Tegelaars, M. (2019). Sociability. En, Orum, A, M. (Ed.). The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies. <https://doi.org/10.1002/9781118568446.eurs0483>

ANÀLISI

1. Quins són els principals usos que fa l'alumnat d'aquestes noves zones de pícnic i àrees convertides en zona de vianants que s'han construït a l'entorn de la Facultat? Per recollir aquesta informació, podeu utilitzar tècniques com ara l'observació, l'entrevista, un qüestionari, un grup de discussió, una marxa exploratòria, etc.
2. Quina valoració fan d'aquesta renovació i intervencions realitzades? Quines potencialitats hi troben? Quines limitacions? Per recollir aquesta informació, podeu utilitzar tècniques com ara l'observació, l'entrevista, un qüestionari, un grup de discussió, una marxa exploratòria, etc.
3. Quina és la seva opinió referent a les qüestions següents: aquestes transformacions en l'espai públic tenen algun impacte en la seva manera de viure el campus?; consideren que tenen efectes en la construcció d'una comunitat universitària? Per recollir aquesta informació, podeu utilitzar tècniques com ara l'observació, l'entrevista, un qüestionari, un grup de discussió, una marxa exploratòria, etc.
4. Argumenteu la resposta aportant dades empíriques (d'acord amb l'instrument de recollida d'informació i tècnica que heu dut a terme).
5. Identifiqueu els principals conceptes treballats a classe, evidenciats en aquest cas d'estudi i que ajuden a comprendre'l. Seguidament, definiu-los i expliqueu-los, usant els materials facilitats.

RESOLUCIÓ

1. Des de la vostra anàlisi, quines són les principals conclusions que extraieu, que siguin tant d'interès per a l'alumnat com per al deganat de la Facultat.
2. En el marc d'aquesta línia d'intervenció, què podrien ser futures accions? Justifiqueu la resposta sobre la base d'accions o iniciatives que s'estiguin duent a terme en altres universitats o ciutats del món.